

FARKLI EĞİTİM ALMIŞ ÖĞRETMENLERİN OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YER ALAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR AKTİVİLERİNİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİR İNCELEME (BURSA ÖRNEĞİ)

AN INVESTIGATION ON THE PRACTICES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
ACTIVITIES IN TERMS OF TEACHER'S EDUCATIONAL BACKGROUNDS AT
PRESCHOOL LEVEL (A CASE AT BURSA PROVINCE)

*Yrd.Doç.Dr. Nimet Haşıl Korkmaz

Öğr. Gör. Sadettin Erol

ÖZET

Spor yapma alışkanlığının kazanılması ve yaşam boyu sağlıklı, kişilikli ve kendi ile barışık bireyler yetiştirmek için okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklara spor yapma alışkanlığının kazandırılması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı okul öncesi eğitim kurumlarında çocuğun spor yapma bilincine katkıda bulunup bulunmadığını, beden eğitimi aktivitelerinin hangi düzeyde yapıldığının incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini Bursada bulunan Milli eğitime bağlı 8 anaokulu oluşturmaktadır. Bu okullarda çalışan 68 okul öncesi öğretmenin programları 5-6 yaş gurubunda hareket eğitimi ve beden eğitimi uygulamaları açısından 3 ay boyunca ders yaptıkları esnada daha önce yetiştirilmiş 60 okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencileri tarafından gözlenmiştir. İnceleme sırasında araştırmacılar tarafından hazırlanmış gözlem formları kullanılmıştır. Öğretmenlerin Bulgaristan ve Türkiyede eğitim almalarına göre programları incelenmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin genellikle sınıf içi oyunları tercih ettikleri, oyunlar esnasında çocukların büyük kas becerileri ile kas koordinasyon ve denge hareketlerine yer verdikleri saptanmıştır. Ancak, oyunlarda top, ip vb. materyaller kullanmadıkları, bahçe ve dış mekanları tercih etmedikleri bulunmuştur. Temel becerilerin geliştiği ve sportif oyunların oynanabileceği 5-6 yaş dönemidir. Araştırmaya konu olan sadece 2 öğretmenin sportif oyunlar oynattığı, öğretmenlerin uygulamalar esnasında sporun yararlarından bahsetmedikleri, sabah ve öğleden sonra eğitim yapan bu kurumlarda jimnastik çalışmalarına çok az yer verildiği gözlenmiştir. Gözlem formlarından elde edilen frekansların dağılımı tablo halinde verilecektir.

Sonuç olarak, okul öncesi öğretmenlerinin bu konuda daha fazla bilinçlendirilerek sportif etkinliklere zaman ayırmaları sporun insan sağlığı açısından öneminin yaratıcı drama çalışmalarında kullanılarak çocuklara öğretilmesi ve çocukların temel spor eğitimi almaları sağlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler : Beden eğitimi ve spor, Hareket eğitimi uygulamaları

SUMMARY

In order to gain the habits which are practicing a sport discipline, healthy life style personality and self satisfied human being, the sport should be lectured and made in early childhood age during the pre-schools. In this study the physical education and sport lectures the pre-schools education is analyzed. The effect of the formation on the practicing of the sport and the by the regular way is also investigated. The eight state dependant maternal school is considered around city of Bursa. Sixty teachers who are working with the children between 5-6 year is observed by the 60 student who make their training on job. These students are studying at teaching the preshool department. They consider the motion development and physical education and used the pre prepared forms which are developed by researcher.

The teachers generally prefer in-house activities that develop the big muscles, coordination between them and equilibrium. They do not use the materials like ball and ips also the out door and gardens to play. The children develop the fundamentals physical abilities between 5-6 years and can plays sportive games. Only two teachers use the sportive games and teach the importance of the sport. The schools are working half day basis. They don't give sufficient time for the gymnastics. The collected data statistical results are also presented in the article.

As a results, pre school teacher should be educated and reserve more times on the sportive activities. The importance of the sport for health life should also be lectured to children using the methods like drama.

Key Words : Physical education and sport, Application of motion education

5-11 Ekim OMEP Dünya Konsey toplantısı ve Konferansında sözel bildiri olarak sunulmuştur.

*U.Ü.Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Görükle/Bursa

GİRİŞ

Gelişim, büyüyen bir organizmanın dokularının yapısında bio-kimyasal bileşiminde oluşan değişiklikler sonucu olgunlaşması ve biyolojik fonksiyonlarının farklılaşması olarak tanımlanmaktadır (Bilir). Çocuğun ilk 6 yılı, bireyin gelişiminin temel taşlarını oluşturması, temel bilgi ve becerilerin bu erken gelişim yıllarında kazanılması nedeniyle büyük önem taşır. Motor gelişim ise, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanmasıdır. Bir başka deyişle, özünde hareket olan becerilerin kazanılmasını içeren ve doğum öncesi dönemde başlayıp ömür boyu süren bir süreçtir (Güven). Yaşamın ilk beş yılı boyunca motor gelişimin sıralı ilerlemesi oldukça sabit ve değişmeye dirençlidir. Böylece motor gelişimin ilk iki fazı olan refleksif ve ilkel hareketler dönemine baktığımız zaman gelişim sırasının tahmin edilebilir olduğunu görürüz. Örneğin, dünyadaki tüm çocuklar ayağa kalkmadan önce nasıl oturacaklarını öğrenirler, yürümeden önce ayakta durmayı, koşmadan önce yürümeyi öğrenirler. Fakat küçük çocukların ilkel hareketlerini kazanma hızlarında önemli derecede değişiklik vardır. Bu durum, araştırmacı ve program geliştiricilerin son yıllarda dikkatini çeken konuların başında gelmektedir. Bebek uyarım programlarının sayısında ve küçük çocukların hareket programlarında hızlı bir artış olduğunu görmekteyiz. Hareket becerilerini kazanma hızı, bebeklikten itibaren yaşam boyunca değişkendir. Bir bebek, bir çocuk, bir ergen ve yetişkin öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir çevrede öğrenimi, destekleme ve uygulama için çeşitli olanaklarla karşılaşır ise hareket becerilerinin kazanımı hızlanabilir. Bu çevresel çabaların yokluğu, hareket becerilerinin kazanımını engelle-

yebilir. Dahası becerileri kazanma hızı her bir görevin mekanik ve fiziksel gereklerine bağlı olarak değişebilir. Eğer bir bebek yardımsız ayakta durma pozisyonuna kendi kendine gelmeden önce çevresinde kendini ayağa çekmesine imkan verecek fiziksel koşullara (koltuk, sandalye,vb.) sahip değilse, bacaklarında yeterli denge ve kuvvet oluşuncaya kadar beklemek zorunda kalacaktır. Temel hareketler döneminde kızlar ve erkekler koşma, atlama, hoplama, fırlatma, yakalama, topa ayakla vurma gibi temel hareket yeteneklerinin tümünü geliştir-meye başlarlar. Ne yazık ki bir çok eğitimci çocukların bu hareket yeteneklerini otomatik olarak öğrendiklerini ve olgunlaşma süreci içinde olgun temel hareket becerilerini geliştireceklerini düşünürler. Çocukların büyük bir çoğunluğu için bu doğru değildir. Olgun temel hareket yeteneklerini geliştirmek için çocuklara pratik, destekleme ve öğretim fırsatlarının sunulması son derece önemlidir (Özer D.Özer K 2000 syf.5,6,ÇAMLIYER 1997).

Yaşamın ikinci ve yedinci yılları arasındaki süreç, temel becerilerin kazanıldığı dönemdir. Bu temel beceriler, koşma, atlama, sıçrama, sekme, yakalama, fırlatma, topa ayakla vurma gibi hareketlerdir. Bu beceriler, tüm çocuklarda bulunan ortak özellikler olarak yaşam için gerekli beceriler olduğundan "**Temel Beceriler**" olarak isimlendirilirler (Gallahue 1982, Wickstrom LR 1977, Cratty JB 1979, Kephert C N. Godfrey B B 1973). İki yaşından sonra, temel hareketler kaba bir şekilde ortaya çıkarlar. Temel hareketlerin gelişimi üç evrede incelenir.

Bu evreler, başlangıç evresi, ilk evre ve olgunluk evresi olarak gelişimsel bir sıra izlemekle beraber her evreyi diğerinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir (GÖKMEN, KARAGÜL, AŞÇI 1993).

Bireyin temel hareket yeteneklerinin dengeli bir biçimde geliştirilmesi, yaratıcı ve düzeltici bir öğretimle mümkündür. Temel hareketlerin gelişiminde olgunlaşma kadar çevresel (deneyim, alıştırma, spor alanları, çocuk parkları, spor yapan bireylerin varlığı) ve bireysel (motivasyon, yetenek, ilgi vb.) faktörler de önemlidir. Olgunlaşma, hareketlerin kazanılma sırasını, çevresel etmenler hareketlerin kazanılma hızını ve düzeyini belirler. Bu dönemde temel, becerilerin olgun düzeyde başarılmasıdır. Temel hareketlerin olgun düzeyde başarılmasının tek yolu ise, çocuğa deneyim ve alıştırma olanağı sağlayan çevreler sunmaktır. Bu yaş çocukları arasında hareket yetenekleri önem kazanır. Çocuklar hareket başarılarını bir birleriyle karşılaştırmaya ve övünmeye eğilim gösterirler. Temel hareket becerilerinin kazanılması çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi üzerinde önemli rol oynar. Temel hareket becerilerinin kazanılmasında güç, esneklik, denge, dayanıklılık, hız, çeviklik, koordinasyon gibi faktörler etkilidir. Bir beceri önce en ilkel düzeyde kazanılır, sonra gerekli düzeltmeler yapılır. Deneyim, olgunlaşma ve yetenek geliştirilir (Bilir 1979 syf.17-20).

Ana okullarında beden eğitimi etkinliklerinin uygulanması çocuğun psiko motor gelişimine en önemli desteği veren etkinliklerdir (Özer D.Özer K 2000 syf.156-157).

Ana okullarında en az yer verilen ve aileler tarafından da en az önem gösterilen çalışmalar, beden eğitimi ve sportif etkinlikleridir. Anaokullarında bu aktivitelerin yapılmasını sağlayan öğretmenlerin, mesleki formasyonları ile aldıkları eğitim ilişkilidir (ÖZYURT,1989).

Olimpiyatlara ev sahipliği yapmayı planlayan ülkemizde fiziksel ve mental sağlığı kazandırmak için spor yapma yaşı bireylerin sosyo-ekonomik düzeylerinin

artmasına paralel ve doktorların sağlık için spor yapmalısınız uyarısı ile olmaktadır. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki spor yapma alışkanlıklarının temeli, anaokullarında yapılacak aktivitelerle atılmakta ve ilköğretim yılları boyunca da devam ederse bireyin sosyo-ekonomik düzeyi ne olursa olsun spor yapma alışkanlığını kazanmasını sağlamaktadır. Bu amaçla okul öncesi okullaşma oranının %14.38 le en yüksek il olan Bursa'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ana okullarında hareket eğitimi ve Beden eğitimi etkinlikleri açısından aktiviteleri uygulayan öğretmenlerin çalışmalarını gözlemlemeyi amaçladık. Gözlem yaptığımız anaokullarında öğretmenlerin bir kısmı Bulgaristan'da eğitim almaları nedeniyle öğretmen uygulamalarını mezun oldukları ülkelerin eğitim formasyonları ile karşılaştırdık..

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Bursa İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 18 Anaokulu, Araştırmanın örneklemini 8 anaokulu oluşturmaktadır. Bu okullarda bulunan yaş ortalaması 36.6 ± 8.3 olan 68 öğretmenin 5 yaş ve 6 yaş çocukları için uyguladıkları programlar hareket eğitimi ve beden eğitimi etkinlikleri açısından 3 ay boyunca (Mart-Nisan -Mayıs) bu konuda daha önceden yetiştirilmiş 60 okul öncesi bölümü öğrencisi tarafından gözlenmiştir. Bu öğretmenlerden 22 tanesi Bulgaristan, 46 tanesi ise Türkiyedeki okullardan mezun öğretmenlerdir. Araştırma sırasında araştırmacılar tarafından hazırlanmış gözlem formları kullanılmıştır. Gözlem formlarından elde edilen sonuçlar SSPS paket programında değerlendirilmek için her ay bir tane olacak şekilde kaydedilmiştir. Bulgular ki-kare testi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmamızda yer alan okullar ilimizde en fazla öğrenci barındıran

okullardır. Tablo 1 de okulların sınıf sayıları ve öğrenci sayıları gösterilmiştir.

Tablo 1. Okulların Sınıf Sayıları ve Öğrenci Sayıları

Okulun Adı	5yaş Sınıf	Öğrenci Sayısı	6 Yaş Sınıfı	Öğrenci Sayısı
ATAEVLER	1	35	4	107
NİLÜFER	1	28	5	130
HÜRRİYET	2	50	8	200
AYTEN BOZKAYA	4	76	13	330
MÜRVETBAŞ	3	55	8	160
ANAOKULU				
100.YIL	3	66	6	142
SABİHA GÖKÇEN	3	55	4	100
ATATÜRK ANAOKULU	3	83	7	212
TOPLAM	20	448	55	1391

Tablo 1 de görüldüğü gibi 8 okul 20 beş yaş sınıfı,55 altı yaş sınıfı olmak üzere toplam 75 sınıf 1839 öğrenci

hareket eğitimi uygulamaları açısından gözlemlenmiştir.

Tablo 2 ;

	n	SINIF İÇİ OYUN	
		EVET	HAYIR
Bulgaristan Eğitimli Öğretmenler(22)	n	66	0
	%	100	0
Türkiye Eğitimli Öğretmenler(46)	n	138	0
	%	100	0
Toplam	n	204	0
	%	100	0
Anlamlılık		P>0.05	

n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 2 de görüldüğü gibi sınıf içi oyunları hem Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler, hemde Türkiye'de eğitim alan öğretmenler uygulamaktadırlar.

Bulgular karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır $p>0.05$.

Tablo 3 ;

		n	HAREKET EĞİTİMİ İÇİN OYUN SALONU YETERLİ Mİ?	
			YETERLİ	YETERSİZ
Bulgaristan	Eğitimli	n	11	55
Öğretmenler(22)		%	16,7	83,3
Türkiye	Eğitimli	n	8	130
Öğretmenler(46)		%	5,8	94,2
Toplam		n	19	185
		%	9,3	90,7
Anlamlılık			P>0.05	

n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 3 de görüldüğü gibi hem Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler, hem de Türkiye'de eğitim alan öğretmenler hareket eğitimi açısından oyun

salonlarını yeterli bulmamaktadırlar. Bulgular karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır $p>0.05$.

Tablo 4

		BAHÇEDE OYUN	
		EVET	HAYIR
Bulgaristan Eğitimli Öğretmenler(22)	n	50	16
	%	75.8	24.2
Türkiye Eğitimli Öğretmenler(46)	n	39	99
	%	28.3	71,7
Toplam	n	89	115
	%	43,6	56,4
Anlamlılık		P<0.05	

n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 4 de görüldüğü gibi bahçedeki oyun oynatma oranları arasında Bulgaristan'da eğitim alan

öğretmenler lehine istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunmuştur $p<0.05$.

Tablo 5;

			Sabah Cimnastiği		Öğleden Sonra Cim		Spor Dalı Tanıtımı	
			Evet	Hayir	Evet	Hayir	Evet	Hayir
Bulgaristan Eğitimli Öğretmenler(22)	n		41	25	14	52	22	44
	%		62,1	37,9	21,2	78,8	33,3	66,7
Türkiye Eğitimli Öğretmenler(46)	n		20	118	10	128	12	126
	%		14,5	85,5	7,2	92,8	8,7	91,3
Toplam	n		61	143	24	280	34	74,1
	%		29,9	70,1	11,8	88,2	16,7	83,3
Anlamlılık			P<0,01		P<0,01		P<0,01	

n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 5 de görüldüğü gibi sabah cimnastiği, öğleden sonra cimnastik yaptırma, spor dalı tanıtımı yapma

konularında Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler lehine istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunmuştur $p<0.05$.

Tablo 6;

			Beden Eğitimi Etkinleri		Yaratıcı Drama		Halk Oyunları	
			Evet	Hayir	Evet	Hayir	Evet	Hayir
Bulgaristan Eğitimli Öğretmenler(22)	n		48	18	34	32	17	49
	%		72,7	27,3	51,5	48,5	25,8	74,2
Türkiye Eğitimli Öğretmenler(46)	n		38	100	49	89	32	106
	%		27,5	72,5	35,5	64,5	23,2	76,8
Toplam	n		86	118	83	121	49	155
	%		42,2	57,8	40,7	59,3	24	76
Anlamlılık			P<0,05		P<0,05		P>0,05	

n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 6 da görüldüğü gibi beden eğitimi etkinlikleri, yaratıcı drama çalışmaları yaptırma konularında Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler lehine istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunmuştur $p < 0.05$. Halk oyunları çalışmalarını

Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler yüzde 25.8 oranında, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler 23.2 oranında uygulamaktadırlar. Bu oranlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır $p > 0.05$.

Tablo 7

			Öğretmen Katılımı		Serbest Etkinlik		Sınıf Yeri	
			Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Bulgaristan	Eğitimli	n	64	2	66	66	66	66
Öğretmenler(22)		%	97	3	100	100	100	100
Türkiye	Eğitimli	n	136	2	138	138	138	138
Öğretmenler(46)		%	98	1,4	100	100	100	100
Toplam		n	200	4	204	204	204	204
		%	98	2	100	100	100	100
Anlamlılık			$P > 0,05$		$P > 0,05$		$P > 0,05$	

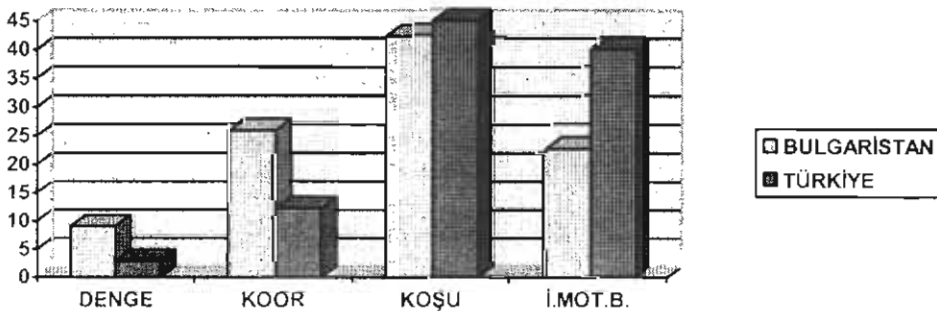
n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 7 de görüldüğü gibi öğretmen katılımı, serbest etkinlikleri uygulama, sınıf yerini uygun bulma konularında istatistiki olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır $p > 0.05$.

Tablo 8;

			Oyun Çeşitleri			
			Denge	Koordinasyon.	Koşu	İ.Motor Beceriler
Bulgaristan	Eğitimli	n	6	17	28	15
Öğretmenler(22)		%	9,1	25,8	42,4	22,7
Türkiye	Eğitimli	n	4	17	62	55
Öğretmenler(46)		%	2,9	12,3	44,9	39,9
Toplam		n	10	34	90	70
		%	4,9	16,7	44,1	34,3
Anlamlılık değeri			$P < 0.05$			

n: Öğretmenlerin Mart-Nisan-Mayıs aylarındaki gözlem sayıları

Tablo 8 ve Grafik 1 de görüldüğü gibi Bulgaristan'da eğitim alan

öğretmenler denge ile aktivitelere % 9,1, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler

%2.9, Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler koordinasyon aktiviteleri % 25.8, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %12.3, Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler koşu ve atlama becerileri aktivitelerine % 42.4, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %44.9 oranında yer vermektedirler. Ayrıca Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler ince motor

becerileri için % 22,7, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %39.9 eğitim çalışmalarında yer vermektedirler. Bulgaristan ve Türkiye'de eğitim alan öğretmenlerin, hareket eğitiminde yer verdikleri temel beceri aktiviteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. ($p<0.05$)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Okul öncesi çocukların en belirgin özelliklerinden biri hareketli olmalarıdır. Hareket aynı zamanda çocuğun gelişimini etkileyen önemli bir unsurdur. Okul öncesi dönemde çocuğun gelişmesine paralel kullanılması ile ilgili araç ve gereçler son derece önemlidir. Araştırmaya katılan öğretmenler çocuklar için hareket eğitimi ve beden eğitimi etkinlikleri açısından oyun salonlarını yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Beden Eğitimi etkinliklerinin uygulanabilmesi için oyun alanlarının yakınında serbest alanlar örneğin, çim sahalar çocuğun gelişimine en uygun katkı yapan unsurlardır. Çocukların koşu, top oyunları ve sportif uygulamaları severek yapmalarını sağlayacak yeterli alanlar sağlanmalıdır. Aletli uygulamalar, atletizm çalışmaları, cimmastik çalışmaları ve küçük oyunlar için bir çim alan bulunması ideal beden eğitimi etkinliklerinin uygulanması için gereklidir(KALE, 2003, syf.66). Haşıl Korkmaz ve Öztürk Kuter'in "Okul Öncesi Eğitimde Görev Yapan Öğretmenlerin Beden Eğitimi Etkinliklerine Bakışı (Bursa Örneği) "adlı araştırmalarında Milli Eğitime bağlı okullarda araç-gereci öğretmenler %52 oranında yeterli %48 oranında yetersiz bulmuşlardır. Sonuçların birbirine yakın olması araç gereç sorununu gündeme getirmektedir (KORKMAZ, KUTER 2002).Sehms Aslan ve Seyhan Hasırcı'nın "İzmir İli devlet ve özel okullarında görev yapan Beden eğitimi öğretmenlerinin ders

içi ve dışı beden eğitimi ve spor etkinliklerine bakış açılarının değerlendirilmesi ve karşılaştırılmasının yapıldığı araştırmalarında özel okullarda görev yapan öğretmenlerin spor ve sosyal faaliyetler için bulunan tesis sayısı ve kullanımının Milli eğitime bağlı anaokullarına göre daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Bu araştırma sonucu Özel okulların Milli eğitime bağlı anaokullarına göre öğretim programlarını daha iyi uygulayabildiklerini ortaya koymaktadır(ASLAN, HASIRCI 2000).

Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler %75.8, Türkiyede eğitim alan öğretmenler %28.3 oranında çocukların bahçeye çıkarılıp oyunlar oynatılması sağlamaktadır. Bu sonuç istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur $p<0.05$. Sınıfların kalabalık olması ve çocuğun hareket ihtiyacının sağlanması açısından bahçelerin kullanılmasını gerektirmektedir. Anaokullarında beden eğitiminin amacı çocukların beden eğitimi çalışmaları yoluyla eğitimini sağlamaktır(CRATTY 1973). Grineski (1993)Ana okulundan ortaokula kadar beden eğitimi programları, vücut ve bölümlerinin duyarlılığı ile psikomotor, bilşsel ve duyuşsal alandaki gelişimi gösterebildiğini belirtmiştir(UYAR, 1999, syf.19). Psikomotor gelişim çalışmaları için en uygun zaman sabahları 8.30-10.00 öğleden sonrada 1500-1700 saatleri arasındadır(18). Bulgaristanda eğitim alan öğretmenler görüldüğü gibi sabah cimmastığını %62.1, öğleden sonra cimmastik yaptırma %21.2, spor dalı tanıtımı

yapma %33,3 yaparken Türkiye'de eğitim alan öğretmenler sabah cimnastiğini %14,5, öğleden sonra cimnastik yaptırma 7,2, spor dalı tanıtımı yapma %8,7 dir. Öğretmenler spor dalı Ayrıca yaratıcı drama çalışmaları hareket eğitimi uygulamaları sırasında kullanılacak en iyi yöntemlerden biridir. Bu sonuçlar Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler lehine istatistiki olarak anlamlıdır $p < 0.05$. Spor hareket eğitimi, beden eğitimi, yarışma ve performansı kapsar (KANTARCIOĞLU 1986). Spor, genelde harekette çok yönlülük ve değişkenlik kavramlarının mükemmelliği ile ifade edilmektedir (KALE, 2003, syf.77). Pedagojik sorumlulukla yapılan beden eğitimi çalışmaları, çocuk antrenmanları ve yarışmaları onların bedensel, sosyal, zihinsel ve ruhsal gelişimleri üzerinde olumlu etkiler yaratır yeni ufuklar açar (MURATLI, 1997, syf.86-87). Spor dallarının tanıtımı, mini formda uygulanan takım oyunları çocuklar için önemli bir eğitimidir. Okul öncesi dönem çocuklarının hepsi sağlıklı olmak ve fiziksel verimlerini geliştirmek için sporsal faaliyetlere (Beden eğitimi dersi) katılmalıdır. Ek olarak bu yaş grubundaki çocukların buz pateni, yüzme, trampelen atlama, cimnastik, akrobasi gibi spor dallarında özel antrenmanlara katılmaları uygun olur. Deneyimler daha önce belirtilen noktalar göz önüne alındığında, okul öncesi dönem çocuklarının çeşitli sporsal faaliyetlere veya belli bir spor dalında temel antrenmanlara katılmaları sağlandığında, önemli sonuçların alınabileceğini göstermiştir.

Hareket kavramları bedensel duyarlılığı, çevre duyarlılığı ve efor duyarlılığını içerir. Bu kavramlar, beden eğitiminde öğrenmenin temel yapı taşlarıdır. Bu öğeler bütün etkinliklerde motor beceri performansını düzenler. Hareket kavramlarının doğru olarak ve etkili biçimde öğretilmesi, öğrencilerin bu motor becerileri farklı ortam ve şartlarda farklı şekilde

kullanabilmelerini sağlar (GRİNESKİ, 2002, syf.70-72). Öğretmenlerin etkinliklere katıldıkları, serbest zaman etkinliklerine yer verdikleri saptanmıştır. Ancak öğretmenlerin psiko-motor çalışmalarda kaba motor becerilerin gelişimi ile ilgili olan hedeflere ulaşmada de top, ip, minder vb. araç gereç kullanmadıkları saptanmıştır. Tablo 8 ve Grafik 1 de görüldüğü gibi Bulgaristan'da, eğitim alan öğretmenler Denge ile aktivitelere % 9.1, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %2.9, Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler koordinasyon aktiviteleri % 25.8, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %12.3, Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler koşu ve atlama becerileri aktivitelerine % 42,4, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %44.9 yer vermektedirler. Ayrıca Bulgaristan'da eğitim alan öğretmenler ince motor becerileri için % 22,7, Türkiye'de eğitim alan öğretmenler %39.9 eğitim çalışmalarında yer vermektedirler. Temel Hareketler bölümünün olgunlaşma kısmını kapsayan 5-6 yaş döneminde çocukların kaba motor becerilerinin geliştirilmesi çalışmalarına yateri kadar yer verilmediği görülmektedir.

Olumlu kişilik özelliklerinin oluşumuna katkıda bulunmak, düzgün duruş alışkanlıkları kazandırmak, temel hareketleri geliştirmek, dikkat etme, düşünceyi bir noktaya toplama, problem çözme, yaratıcılık ve hayal gücünü kullanma yeteneğini geliştirmek, beden eğitimi çalışmalarından elde edilen sonuçlardır (ERTAT, 1985, syf.115-119). Okul öncesi eğitim kurumlarında bu alanda yetişmiş branş öğretmenlerine ihtiyaç vardır ve beden eğitimi etkinliklerinin bu alanda yetişmiş öğretmenler tarafından yaptırılması gerektiği de Haşıl Korkmaz ve Öztürk Kuter'in "Okul Öncesi Eğitimde Görev Yapan Öğretmenlerin Beden Eğitimi Etkinliklerine Bakışı (Bursa Örneği)" adlı araştırmalarında araştırmaya katılan öğretmenler tarafından vurgulanmıştır.

SONUÇ OLARAK,

Beden eğitimi çalışmaları çocuğun psiko-motor gelişimine katkıda bulunan en önemli etkinliklerdir. Çocuk beden eğitimi çalışmalarına katılarak, kişisel deneyimini, yaratıcılığını, taklit yeteneğini geliştirir ve sorumluluk duygusu kazanır. Beden eğitimi çalışmalarında, uygun eğitimsel yaklaşımlarla yarışmalara yer verilmesi, çocuğun daha sonraki yaşama

hazırlanmasını sağlar. Böylece çocuklar yarışmalara katılma ve sonucunu kabul etme davranışlarını kazanırlar. Çocukta tüm yaşamın temellerinin olduğu bu dönemde, fiziksel aktivite alışkanlığını kazandırmak ve sağlıklı toplumlar yetiştirmek için okul öncesi eğitimde beden eğitimi ve spor etkinliklerine daha fazla yer ayrılmalı ve uygulama çalışmaları konusunda eğitim almış öğretmenlerden yararlanılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. ASLAN, Ş., HASIRCI S.(2000) İzmir İli Devlet ve Özel okullarında Görev yapan Beden eğitimi öğretmenlerinin Ders İçi ve Dışı Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi ve Karşılaştırılması. Ankara: VISpor Bilimleri Uluslararası Kongresi 3-5 Kasım
2. BİLİR, Ş. (1979). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi El Kitabı. Ankara:11. Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
3. CRATY, J B.(1979). Perceptual and Motor Devopment In infants and Children. Philedelphia: Prennttice Hall. Inc.
4. ÇAMLIYER, H., ÇAMLIYER H.(1997) Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun.Manisa: Can Ofset
5. ERTAT, A.(1985) Fizik ve spor eğitimi konusunda Avrupa semineri.Izmir: spor Hekimliği Dergisi. S.3. Syf115-119
6. GÜVEN. N. (1979). Süt Çocuğunda Motor Gelişim. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi El kitabı. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. 14-23. Ankara
7. GALLAHUE, D.(1982) Understanding Motor Devopment in Children. Jhon Wiley&Sons. Newyork
8. GÖKMEN, H., KARAGÜL, T., AŞÇI, H. (1993). Psikomotor Gelişim.Ankara: T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
9. HAŞIL KORKMAZ,N., APAYDIN, A., ÇELEBİ, B.(2000). Okul Öncesi Temel Eğitim beden Eğitimi ve Spor Der Notları. Bursa
10. HAŞIL Korkmaz ve Öztürk Kuter "Okul Öncesi Eğitimde Görev Yapan Öğretmenlerin Beden Eğitimi Etkinliklerine Bakışı (Bursa Örneği).First International Education Conference.Famagusta, North Cyprus May 8-10 2002
11. KANGALGİL, M.(2000) İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri (Sivas Örneği).Ankara: VISpor Bilimleri Uluslararası Kongresi 3-5 Kasım
12. KALE, R.,ERTUNÇ F., HAZAR R.(1999) Okul Öncesi Dönemde Çocuk Beden Eğitimi ve oyun Öğretimi. Ankara: Kozan Matbacılık
13. KEPHART, C N, GODFREY, B B.(1973).Movement Patterns and Motor Education. New Jersey: Prentice Hall, Inc

14. KANGALGİL, M.(2000) İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri (Sivas Örneği).Ankara: VİSpor Bilimleri Uluslararası Kongresi 3-5 Kasım
15. KALE, R.,ERTUNÇ F., HAZAR R.(1999) Okul Öncesi Dönemde Çocuk Beden Eğitimi ve oyun Öğretimi. Ankara: Kozan Matbacılık
16. KANTARCIOĞLU,S.(1986)Anaokullarında Beden Eğitimi.Dördüncü Baskı.YAPA Yayınları İstanbul
17. MURATLI S., Antrenman Bilimi Işığında Çocuk ve Spor. Bağınan Yayınevi.1997.syf.86-87
18. MENGÜTAY S., OKUL Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor. Syf. 105-106 Tubitak Yayınları.Geliştirilmiş 2.Baskı 1999
19. ÖZER. D.S., ÖZER K.(2000). Çocuklarda Motor Gelişim. İstanbul: Kazancı Kitap Tic.A.Ş. İstanbul
20. ÖZYURT, S.(1989). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Adapazarı: 1989
21. YAVUZER, H.(1997) Bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimiyle Çocuğunuzun ilk 6Yılı. İstanbul: Remzi Kitapevi
22. WICKSTROM, L R (1977). Fundamental Motor